

Klimaregnskap Lillehammer kommune 2021

Denne rapporten tar for seg klimaregnskap for Lillehammer kommune sin egen virksomhet for år 2021.

Utarbeidet av Hogne Nersund Larsen, Dan André Johansen og Jill Saunders

12. desember 2022

Klimaregnskap
Lillehammer kommune
2021

Innhold

1	Introduksjon	4
1.1	Bakgrunn	4
1.2	Introduksjon av klimafotavtrykk	4
1.3	Metode	5
1.4	Om Lillehammer kommune	6
1.5	Klimaarbeid i kommunen	6
2	Resultater	7
2.1	Resultater, hovednivå	7
2.2	Resultater, detaljert nivå	9
2.3	Utvikling over tid	11
3	Oppsummering	12

Figurer

Figur 1: Inndeling i scope i følge GHG-protokollen	5
Figur 2: Nordby. Foto: Marius Lauritsen / Rælingen kommune	6
Figur 3: Klimafotavtrykk år 2021, fordelt per innbygger, tall i kg CO ₂ e (gjennomsnitt)	7
Figur 4: Klimafotavtrykk år 2021, fordelt på hovedkategorier, tall i tonn CO ₂ e	8
Figur 5: Klimafotavtrykk, Lillehammer kommune år 2021, detaljert nivå, tall i tonn CO ₂ e	10
Figur 6: Utvikling i klimafotavtrykk, år 2001 til 2021, tall i tonn CO ₂ e	11
Figur 7: Klimafotavtrykk 2021 fordelt på KOSTRA-funksjoner	12
Figur 8: Klimafotavtrykk 2021 fordelt på KOSTRA-innkjøpsarter	13

Tabeller

Tabell 1: Klimafotavtrykk år 2021, fordelt på hovedkategorier, tall i tonn CO ₂ e	8
Tabell 2: Klimafotavtrykk år 2021, detaljert nivå, tall i tonn CO ₂ e	9
Tabell 3: Utvikling i klimafotavtrykk, år 2001 til 2021, tall i tonn CO ₂ e	11

1 Introduksjon

1.1 Bakgrunn

Klimagassutslipp fra menneskelig aktivitet er hovedårsaken til den observerte temperaturøkningen fra 1951 frem til i dag og de observerte klimaendringene verden over. Dette ble slått fast av FNs klimapanelts siste rapport fra 2021, som fokuserer på den vitenskapelige bakgrunnen for klimaforandringer¹. Norges klima- og miljøminister fra 2018 til 2020, Ola Elvestuen, uttalte i sin tid at global oppvarming er vår tids største utfordring, og presiserte behovet for rask handling fra samtlige land i verden², og CICERO forsker Bjørn Hallvard Samset har påpekt at å klare 1,5-gradersmålet vil kreve «stor politisk vilje» og at «det vil være svært krevende»³. Et første naturlige steg i å iverksette effektiv klimahandling er å måle klimagassutslippene i et såkalt klimagassregnskap. Dette er også motivasjonen i dette dokumentet, hvor et klimagassregnskap for Lillehammer kommune er utarbeidet.

Globalt sett er en gjennomsnittsperson ansvarlig for omtrent 7 tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂e). Fotavtrykket til en gjennomsnittlig nordmann er mer enn 50 % høyere; 11 tonn CO₂e, og fordeler seg på omtrent 7 tonn CO₂e fra privat forbruk og nær 4 tonn CO₂e fra annet sluttkonsum, hovedsakelig offentlig⁴. Offentlig forbruk fordeler seg på kommunal, fylkeskommunal og statlig virksomhet, der dette notatet dekker det førstnevnte; kommunal virksomhet.

Norske kommuner og fylkeskommuner har en forholdsvis lang historie med å jobbe med lokal klimahandling, initiert helt tilbake til Lokal Agenda fra Rio-konferansen i 1992. Også klimaregnskap ble utviklet med bruk av kommunefordelte data fra SSB tilbake til 1991. Imidlertid var det begrensinger som gjorde at statistikken i 2012 ble lagt ned. Denne er nå startet opp igjen, med forbedringer på visse områder.

1.2 Introduksjon av klimafotavtrykk

Asplan Viaks gruppe på energi og miljø i Trondheim, tidligere MiSA - miljøsystemanalyse, så på 2000-tallet behov for forbedret statistikk på klimagassutslipp for kommuner. To behov ble klare; kommuner ønsket en bedre oversikt over egen virksomhet og de ønsker i større grad å inkludere fotavtryksberegninger, sistnevnte et resultat av mer fokus på miljøkrav i anskaffelser. På bakgrunn av dette ble modellen i Klimakost utviklet. I utgangspunktet ble Klimakost utviklet som en modell for å beregne komplette klimaregnskap for kommuners egen virksomhet, men har nå også blitt benyttet til å beregne klimafotavtrykk av kommuners innbyggere.

I Figur 1 skisserer vi denne utviklingen fra å kun se på direkte utslipp innen en kommune (geografisk perspektiv) gjennom bruk av data fra Miljødirektoratet, til å vurdere også klimafotavtrykk av både egen virksomhet, og også samfunnet totalt, med bruk av klimakostmodellen.

Fokus i denne rapporten er klimafotavtrykket av egen virksomhet. Flere moment kan trekkes frem om hvorfor dette er viktig:

- Viktig å «feie for egen dør» og vise at kommuner tar ansvar for egen virksomhet. Synlighet ut mot befolkning er viktig.
- Stor grad av påvirkningspotensial. Det er i hovedsak lettere å gjennomføre tiltak på egen virksomhet enn det er å påvirke næringsliv og privat forbruk.
- Kommuner har en viktig rolle som innkjøper og kan gjennom dette påvirke teknologiutvikling gjennom å stille miljøkrav i anskaffelser.

Dette notatet er kun en innledende beskrivelse av analysen, med utvalgte resultater. Klimaregnskap for alle kommuner ligger ute

1 https://www.ipcc.ch/report/ar6/wg3/downloads/report/IPCC_AR6_WGIII_Full_Report.pdf

2 <https://www.facebook.com/oelvestuen/photos/a.1543460635713808/2359761217417075/?type=3>

3 <https://www.aftenposten.no/norge/i/WL5Qad/elvestuen-fns-klimarapport-viser- Alvoret>

4 Forbruksbasert klimaregnskap for Norge, K. Steen-Olsen, C. Solli og H. Nersund Larsen, Framtiden i våre hender, 13.01.2021

på Klimakost-portalen, som ligger på www.klimakost.no. Her kan man se klimaregnskapet på ulike måter:

- Inndelinger i bidrag og tjenester på to ulike detaljgrader.
- Krysskoblinger mellom bidrag og tjenesteområde.
- Tidsserier 2001-2021 (bør benyttes med forsiktighet da det er noe feil i eldre data).
- Sammenligninger av kommune, fylke og nasjonale klimaregnskap.

Analysen er ment som et kunnskapsgrunnlag. Altså som et grunnlag for at kommunen skal kunne begynne med sitt klimaarbeid.

1.3 Metode

Klimafotavtrykket til kommunen er modellert med klimakostmodellen⁵. Modellen benytter en kombinasjon av livsløpsanalyse (LCA) for fysiske innsatsfaktorer (i denne analysen energiforbruk) og miljøutvidet kryssløpsanalyse (EEIOA) for

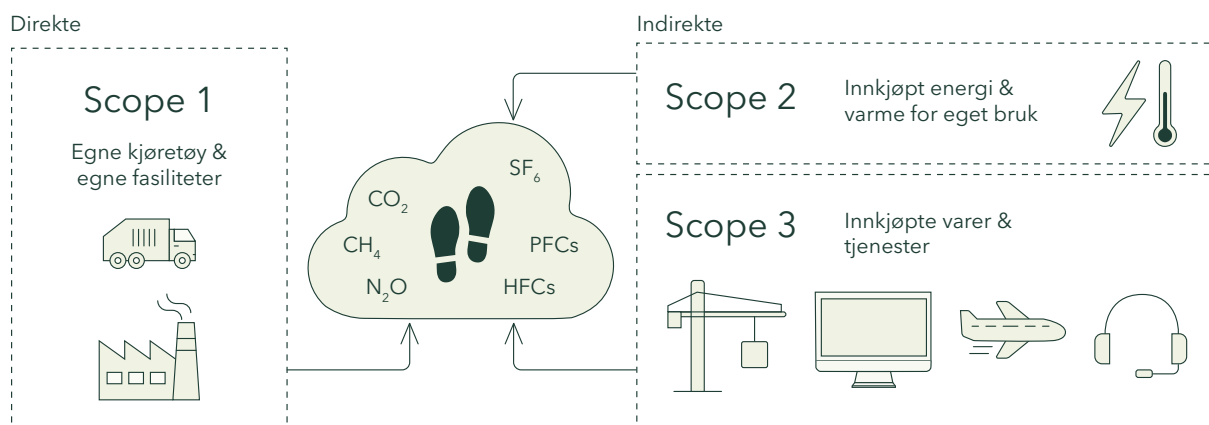
økonomiske innsatsfaktorer.

I en miljøutvidet kryssløpsanalyse benyttes utslipp og aktivitetsdata for et standard utvalg næringslivssektorer (SN2007 /NACE rev2) for å beregne utslippene et gitt innkjøp innen hver sektor forårsaker.

Fysiske tall på energibruk og økonomiske tall på innkjøp er begge innhentet via KOSTRA-systemet til SSB⁶. Bruk av økonomiske innsatsfaktorer – altså hvor mye kommunene kjøper inn av matvarer, undervisningsmateriell, byggematerialer, diverse tjenester, osv. – har vist seg som en god og effektiv måte å få et godt oversiktsbilde av klimafotavtrykket. Begrensingen er at man må benytte sektorsnitt av typen «matvareproduksjon», og er ikke i stand til å skille mellom ulike produkter innen hver kategori. Til dette trengs det mer detaljerte LCA-analyser på element ut over kun energibruk. En klimakostanalyse er derfor ment som en innledende analyse av klimafotavtrykk for å identifisere fokusområder i klimahandlingen.

5 <http://www.klimakost.no/>

6 <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra/>

Figur 1: Inndeling i scope i følge GHG-protokollen

Figur 2: Storgata på Lillehammer. Kilde: lillehammerkommune.no

1.4 Om Lillehammer kommune

Lillehammer kommune ligger i Gudbrandsdalen i Innlandet fylke, og har omtrent 28 400⁷ innbyggere og et areal på 477 km² ⁸. Kommunen ligger på begge sider av nordenden av Mjøsa, som er Norges største innsjø. Lillehammer kommune grenser til Øyer i nord, Gausdal i nordvest, Nordre Land i vest, Gjøvik i sør, og Ringsaker i sørøst.

1.5 Klimaarbeid i kommunen

Lillehammer kommune har satt seg et mål

om å ha en klimanøytral kommunedrift, og følger FNs retningslinjer om klimanøytralitet. For å få til dette kjøper kommunen FN-godkjente klimakvoter for å kompensere residualutslippene, det vil si de klimagassutslippene de ikke har klart å kutte ved hjelp av tiltak i egen virksomhet. Dette klimaregnskapet er et viktig verktøy for å kartlegge hvordan kommunen ligger an i sitt mål om klimanøytral drift, og har blitt utarbeidet av Asplan Viak. I tillegg har kommunen et handlingsprogram⁹ for å redusere klimagassutslippene sine, som utarbeides årlig¹⁰.

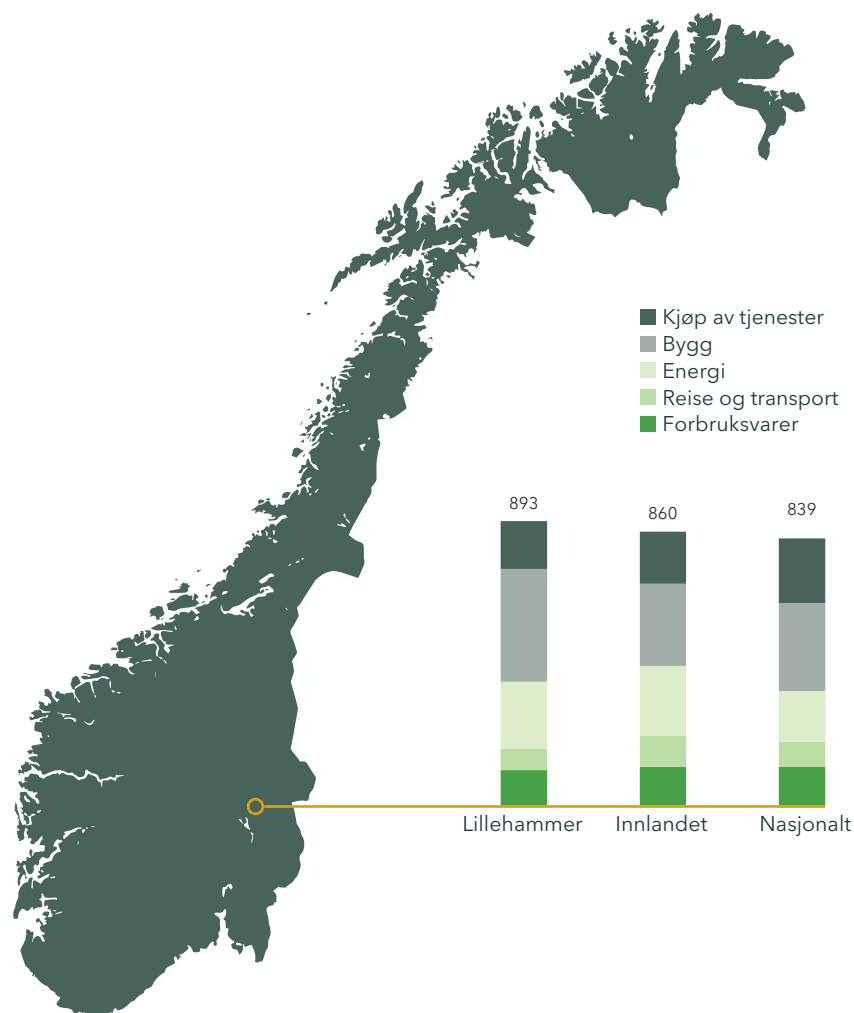
7 <https://www.ssb.no/kommunefakta/lillehammer>

8 <https://www.lillehammer.kommune.no/information-about-lillehammer.4925138-187378.html>

9 <https://www.lillehammer.kommune.no/miljoeplanens-handlingsprogram.6086520-447246.html>

10 <https://www.lillehammer.kommune.no/klimagassutslipp-fra-kommunal-virksomhet.6172355-430421.html>

2 Resultater

Figur 3: Klimafotavtrykk år 2021, fordelt per innbygger, tall i kg CO₂e (gjennomsnitt)

2.1 Resultater, hovednivå

Lillehammer kommune hadde som følge av egen virksomhet i 2021 et totalt klimafotavtrykk på 25 437 tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂e). Fordelt pr. innbygger utgjør dette et klimafotavtrykk på 893 kg CO₂e, noe som er høyere enn gjennomsnittet for Innlandet fylke (860 kg CO₂e) og landsgjennomsnittet (839 kg CO₂e), som illustrert i Figur 3.

I Tabell 1 og Figur 4 er klimafotavtrykket for Lillehammer kommune illustrert på hovedkategorinivå. Av bidragene på hovedkategorinivå, fordelt på innkjøpsart, er det kategorien bygg og infrastruktur som har

det høyeste bidraget med 10 099 tonn CO₂e. Energi står for det nest høyeste bidraget med 5 986 tonn CO₂e, og kjøp av tjenester med det tredje høyeste bidraget med 4 295 tonn CO₂e. Kjøp av tjenester er både private og offentlig tjenester, der private barnehager og konsulenttjenester er eksempler på det førstnevnte, og aktivitet til IKS-er er eksempel på det sistnevnte. Forbruksvarer, og reise og transport bidrar hver for seg med henholdsvis 3 129 og 1 928 tonn CO₂e.

Fordelt på tjenesteområder er det samlekategorien annet som står for det høyeste bidraget med 9 059 tonn CO₂e. Annet-kategorien inneholder viktige bidrag fra underkategorier som nærmiljø, samferdsel,

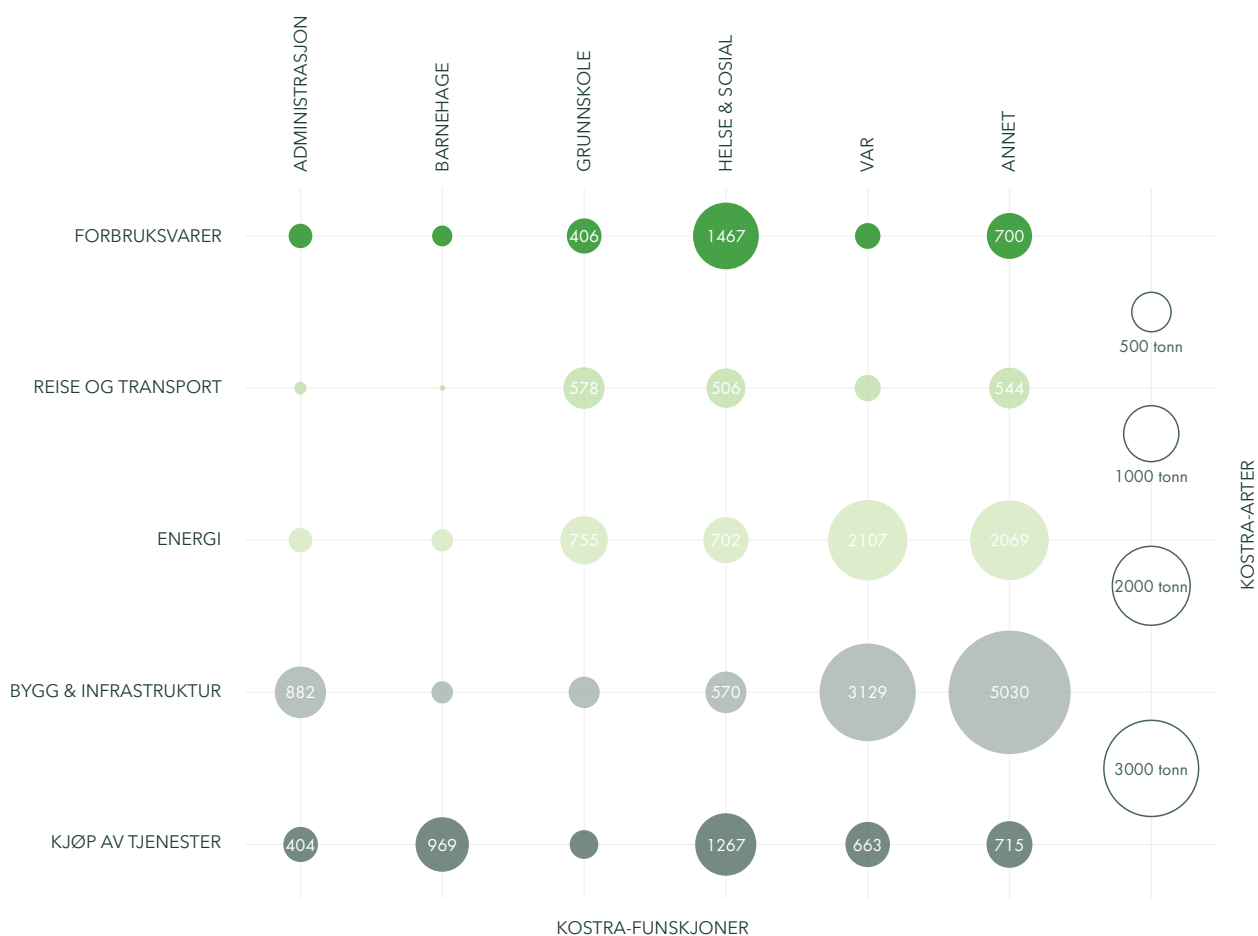
kommunale boliger, og brann og ulykke, med flere.

Vann, avløp og renovasjon (VAR) følger etter med et bidrag på 6 360 tonn CO₂e. Deretter kommer Helse og sosial som har et bidrag på 4 513 tonn CO₂e, Grunnskole på 2 344 tonn CO₂e, Administrasjon på 1 723 tonn CO₂e, og Barnehage på 1 439 tonn CO₂e.

Hovedgrupper	Administrasjon	Barnehage	Grunnskole	Helse & Sosial	VAR	Annet	SUM
Forbruksvarer	191	140	406	1467	225	700	3 129
Reise og transport	53	10	578	506	236	544	1 928
Energi	193	160	755	702	2107	2069	5 986
Bygg & infrastruktur	882	160	327	570	3129	5030	10099
Kjøp av tjenester	404	969	277	1267	663	715	4 295
SUM	1723	1439	2344	4513	6360	9059	25437

 12 %	FORBRUKSVARER
 8 %	REISE OG TRANSPORT
 24 %	ENERGI
 40 %	BYGG & INFRASTRUKTUR
 17 %	KJØP AV TJENESTER

Tabell 1: Klimafotavtrykk år 2021, fordelt på hovedkategorier, tall i tonn CO₂e

Figur 4: Klimafotavtrykk år 2021, fordelt på hovedkategorier, tall i tonn CO₂e

2.2 Resultater, detaljert nivå

I Tabell 2 og Figur 5 er klimafotavtrykket til Lillehammer kommune for 2021 illustrert i mer detalj. Her er for eksempel hovedkategorien forbruksvarer delt inn i materiell (1 342 tonn CO₂e), matvarer (1 157 tonn CO₂e), administrative tjenester (734 tonn CO₂e), og inventar og utstyr (631 tonn CO₂e). For energi dominerer ikke overraskende strøm, beregnet med nordisk el- miks på 126 g CO₂e/kWh.

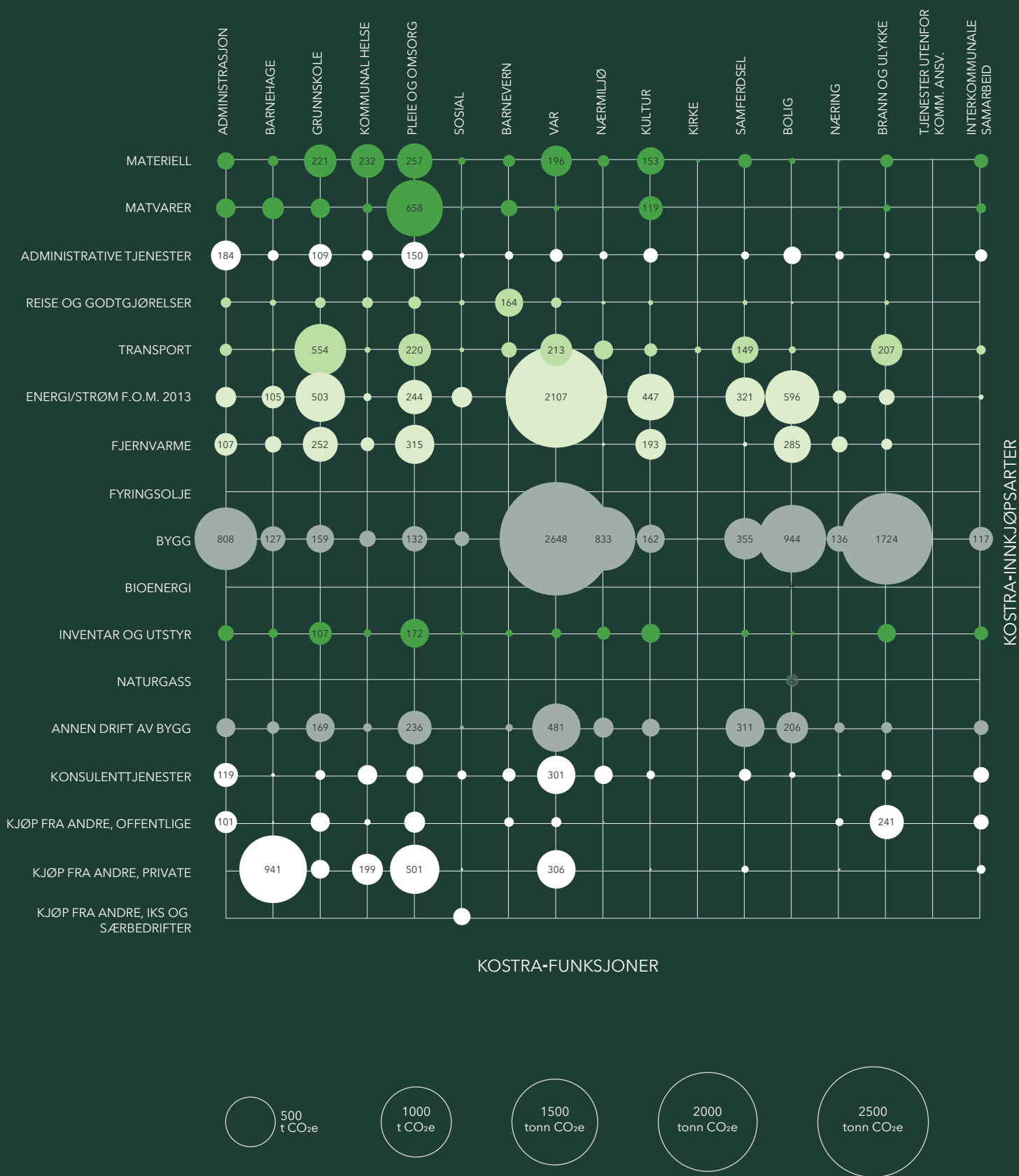
Hovedkategorien bygg og infrastruktur er dessverre lite videre inndelt i KOSTRA-systemet. Her er derfor kun «annen drift av bygg» skilt ut som et eget bidrag. Dette inkluderer også bidrag fra annen infrastruktur som innen VA og vei. Selv om det er spesielt høye bidrag innen hovedkategorien bygg, det er viktig å være klar over at slike investeringer, over et livsløp, kan i visse tilfeller være positivt for både klima og miljø.

Et par eksempler på dette er ved bygging av nye kommunale bygg med lav energibruk, og investeringer i VA-nett som bedrer kvaliteten på tjenesten. I klimakost legger man hele klimabidraget til det året investeringen gjøres fremfor å spre det utover levetiden. Dette gjør imidlertid at investeringer slår betydelig ut i klimaregnskapet.

Tjenestekjøp fordeler seg på konsulenttjenester (833 tonn CO₂e), andre offentlige tjenester (618 tonn CO₂e), private tjenester (2 048 tonn CO₂e) og bidrag fra interkommunale selskap (IKS) og kommunale foretak (61 tonn CO₂e). For sistnevnte kategori er det bidrag fra grunnskole og brann og utrykning. Dette er for det meste kjøp av transporttjenester, disse kategoriene er i all hovedsak scope 3 bidrag. Kommunen bør innarbeide gode rutiner på å stille klima og miljøkrav i sine anskaffelser for å påvirke klimabidraget til disse.

Funksjon	Administrasjon	Barnehage	Grunnskole	Kommunal helse	Pleie og omsorg	Sosial	Barnevern	VAR	Nærmiljø	Kultur & idrett	Kirke	Samferdsel	Kommunale bolig	Næring	Brann og ulykke	Tjenester	Interkommunale samarbeid	SUM
Materiell	61	23	221	232	257	11	31	196	29	153	3	40	8	1	35	0	41	1 342
Matvarer	78	99	78	19	658	3	58	8	1	119	0	1	0	3	11	0	20	1 157
Administrative tjenester	184	24	109	24	150	5	15	35	14	43	0	13	63	15	8	0	32	734
Reise og godtgjør.	22	8	24	24	33	6	164	23	3	5	0	5	2	0	4	0	18	342
Transport	31	2	554	7	220	5	48	213	76	36	9	149	11	0	207	0	18	1 586
Energi/Strøm	86	105	503	13	244	87	2	2 107	13	447	0	321	596	37	51	0	5	4 620
Fjernvarme	107	55	252	39	315	0	0	0	2	193	0	4	285	53	25	0	0	1 330
Fyringsolje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Naturgass	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34	0	0	0	0	34
Bioenergi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
Inventar og utstyr	52	18	107	13	172	4	10	21	36	73	0	12	3	0	69	0	39	631
Bygg og infrastruktur	808	127	159	55	132	46	70	2 648	833	162	2	355	944	136	1 724	0	117	8 319
Annen drift av bygg	74	32	169	15	236	4	12	481	84	65	0	311	206	22	25	0	44	1 780
Konsulenttjenester	119	3	20	80	61	17	36	301	69	15	0	31	8	1	21	0	51	833
Kjøp fra andre, off	101	1	76	8	91	0	19	21	0	0	0	0	0	13	241	0	47	618
Kjøp fra andre, private	0	941	72	199	501	1	0	306	0	1	0	10	0	1	0	0	16	2 048
Kjøp fra andre, IKS, KF	0	0	0	0	0	61	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	61
SUM	1 723	1 439	2 344	729	3 070	250	464	6 360	1 160	1 313	15	1 253	2 161	283	2 424	0	449	25 437

Tabell 2: Klimafotavtrykk år 2021, detaljert nivå, tall i tonn CO₂e

Figur 5: Klimafotavtrykk, Lillehammer kommune år 2021, detaljert nivå, tall i tonn CO₂e

2.3 Utvikling over tid

Klimafotavtrykket til Lillehammer kommune utviklet seg relativt jevnt fra 2001 til 2011, med en liten topp i 2007. Denne økningen kom hovedsakelig fra bygg- og energikategoriene. Fra 2011 til 2012 steg klimagassutslippene som følge av bidrag fra byggkategorien, og sank deretter litt frem mot 2014. Fra 2014 til 2018 steg klimagassutslippene betraktelig, noe som antageligvis skyldes investeringer i nye bygg og infrastruktur.

Klimagassutslippene sank litt fra 2018 til 2019, før de sank kraftig i 2020 og enda litt mer i 2021. Den voldsomme nedgangen skyldes nok i hovedsak Covid-19-pandemien, som satte investeringer på vent og stengte ned offentlige bygg. I tillegg ble det foretatt en endring i utregningsgrunnlaget for flere av faktorene i Klimakost-verktøyet, noe som ga utslag for flere av kategoriene.

Utviklingen fra 2001 til 2021 er vist i Tabell 3 og

Figur 6. Samtlige kategorier hadde en vesentlig reduksjon i 2020 sammenlignet med 2019, noe som kan skyldes både faktoroppdateringene, samt Covid-19-pandemien.

Byggkategorien viser mest variasjon, sannsynligvis som et resultat av byggeprosjekter og investeringer. Investeringer sto for 37 % av utslippene i 2018, 36 % i 2019, 33 % i 2020, og 32 % i 2021. For de fire årene stammer klimafotavtrykket fra investeringer hovedsakelig fra investeringer i bygg og infrastruktur. Av de totale klimagassutslippene fra investeringene, kom 86 % av de fra investeringer i bygg og infrastruktur i 2018, 84 % i 2019, 90 % i 2020, og 87 % i 2021.

Ser man bort fra investeringer har utslippene hatt en stigende trend opp fra 2001-nivået på 20 235 tonn CO₂e frem mot 2014 hvor klimafotavtrykket nådde et toppunkt på 29 372 tonn CO₂e. Etter 2014 sank utslippene, med en spesielt kraftig nedgang i 2020, og nådde sitt foreløpig laveste nivå i 2021, med et klimagassutslipp på 17 237 tonn CO₂e.

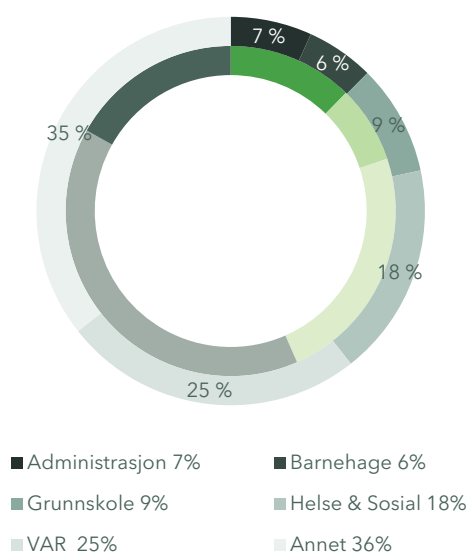
År	Forbruksvarer	Reise & transport	Energi	Bygg	Kjøp av tjenester	SUM
2001	2 642	2 881	7 329	8 333	2 408	23 593
2002	2 790	2 850	8 553	9 797	2 440	26 429
2003	3 957	3 042	8 474	10 640	2 833	28 946
2004	3 935	2 960	7 982	9 845	2 654	27 376
2005	3 700	2 687	7 723	10 440	2 886	27 435
2006	4 344	2 571	7 580	9 414	3 102	27 010
2007	4 745	2 981	9 346	11 362	3 271	31 705
2008	3 746	3 226	8 009	9 190	3 294	27 465
2009	4 047	2 591	9 389	8 939	3 436	28 401
2010	3 785	3 084	8 447	7 686	3 577	26 579
2011	4 300	2 522	8 877	6 644	4 819	27 162
2012	4 082	2 510	9 064	10 381	5 081	31 119
2013	5 658	2 806	6 854	10 214	5 399	30 932
2014	5 129	2 675	6 646	9 808	5 874	30 133
2015	4 965	2 851	6 668	13 300	5 853	33 638
2016	5 497	3 035	6 194	16 047	8 031	38 803
2017	5 229	2 900	5 796	18 597	8 562	41 084
2018	4 604	2 841	5 919	21 153	8 706	43 222
2019	4 779	2 693	6 063	19 325	8 088	40 948
2020	2 878	1 996	5 088	12 836	7 003	29 801
2021	3 129	1 928	5 986	10 099	4 295	25 437

Tabell 3: Utvikling i klimafotavtrykk, år 2001 til 2021, tall i tonn CO₂e

3 Oppsummering

Lillehammer kommune hadde i 2021 et totalt klimafotavtrykk fra egen virksomhet på 25 437 tonn CO₂e. Dette er det laveste klimagassutslippet til kommunen siden 2001. Den største posten i 2021 kan i stor grad tilskrives økte investeringer i byggkategorien, og klimafotavtrykket dette genererer.

Det er viktig å være klar over at slike investeringer over et livsløp i noen tilfeller

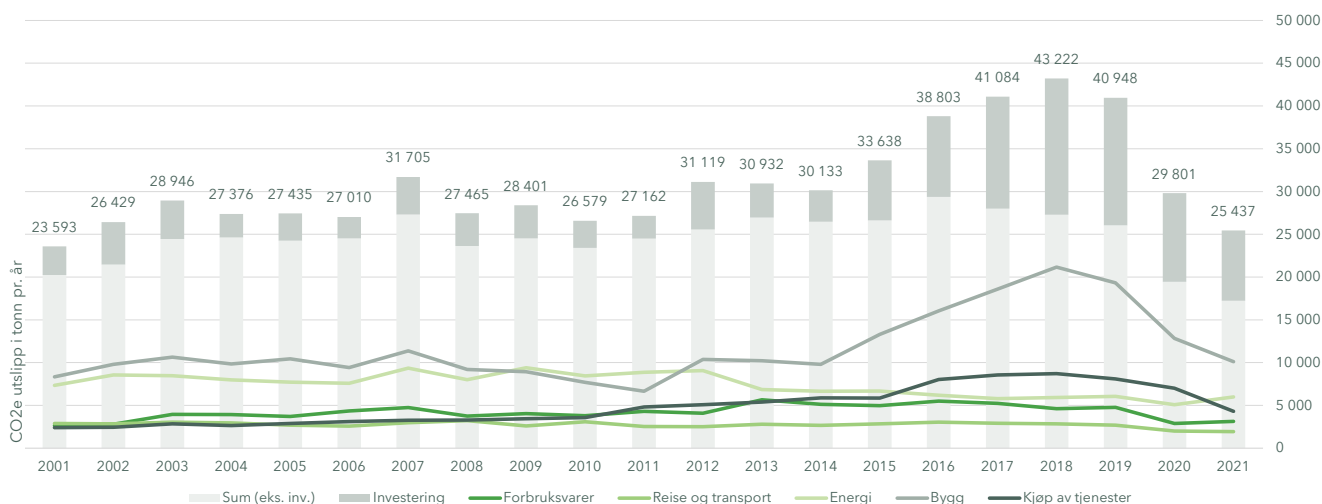
Figur 6: Klimafotavtrykk 2021 fordelt på KOSTRA-funksjoner

være positivt både klima og miljømessig, f.eks. bygging av nye kommunale bygg med lavt energibruk, og investeringer i VA-nett som bedrer kvaliteten på tjenesten. I klimakost så legger man hele klimabidraget til det året investeringen gjøres siden det er da man bestemmer teknologi og materialvalg. Dette gjør imidlertid at investeringer slår betydelig ut i klimaregnskapet.

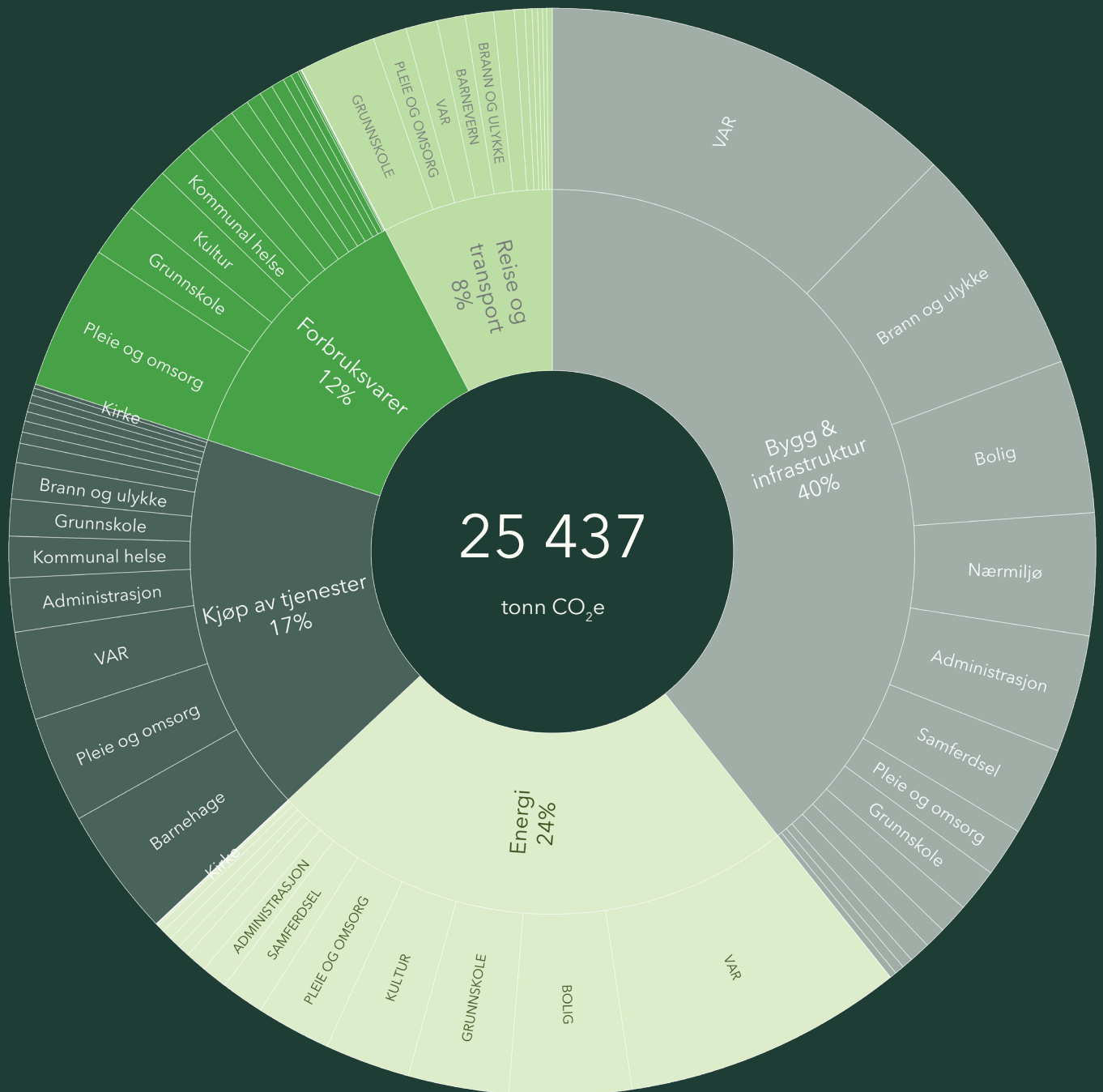
Klimafotavtrykket til Lillehammer kommune, sett bort fra investeringer, hadde en stigende trend fra 2001 til 2016, og har siden sunket til sitt laveste i perioden 2001 til 2021.

Går vi tilbake til hovedkategoriene og fordeler investeringer på disse ser vi at bygg og infrastruktur utgjør 39,7 % av klimaforavtrykket til Lillehammer kommune i 2021. De resterende hovedkategoriene fordeler seg mellom energi (23,5 %), tjenestekjøp (16,9 %), forbruksvarer (12,3 %), og reise og transport (7,6 %).

Tjenestekjøp og reise og transport er i all hovedsak scope 3 bidrag gjennom innkjøp av varer og tjenester. Dette er et bredt spekter av ulike varer og tjenester, og kommunen må innarbeide gode rutiner på å stille klima og miljøkrav i sine anskaffelser for å påvirke klimabidraget til disse.

Figur 7: Utvikling i klimafotavtrykk, år 2001 til 2021, tall i tonn CO₂e

Figur 8: Klimafotavtrykk 2021 fordelt på KOSTRA-innkjøpsarter

Vedlegg 1: Kategoriseringer innkjøp

HOVEDKATEGORI	UNDERKATEGORI	DETALJERT KATEGORI
FORBRUKSVARER	Materiell	Kontormateriell
		Undervisningsmaterieill Medisinsk forbruksmaterieill Medikamenter
	Matvarer	Matvarer
	Inventar og utstyr	Inventar og utstyr
REISE OG TRANSPORT	Reiser og godtgjørelser	Opplæring og kurs Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil o.l. som er oppgavepliktige Andre oppgavepliktige godtgjørelser
	Transport	Transportutgifter og drift av egne transport- midler Kjøp, leie og leasing av transportmidler
ENERGI	Energi/Strøm f.o.m. 2013	Energi/Strøm f.o.m. 2013
	Fjernvarme	Fjernvarme
	Fyringsolje	Fyringsolje
	Naturgass	Naturgass
	Bioenergi	Bioenergi
BYGG OG INFRASTRUKTUR	Bygg og infrastruktur	Leie av lokaler og grunn Vedlikehold og byggetjenester Grunnerverv
	Annen drift av bygg	Kjøp av eksisterende Serviceavtaler og reparasjoner Materialer til vedlikehold Renhold, vaskeri- og vaktmestertjenester
KJØP AV TJENESTER	Konsulenttenester	Konsulenttenester
		Fra staten Fra fylkeskommuner Fra kommuner
	Kjøp fra andre, offentlige	Kjøp fra andre, private
	Kjøp fra andre, IKS og særbedrifter	Kjøp fra IKS der kommunen/ fylkeskommunen selv er deltager Fra egne særbedrifter

Vedlegg 2: Kategoriseringer tjenesteområder

HOVEDKATEGORI	UNDERKATEGORI	DETALJERT KATEGORI
ADMINISTRASJON		100 Politisk styring
		110 Kontroll og revisjon
		120 Administrasjon
		121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvalt.
		130 Administrasjonslokaler
		170 Årets premieavvik
		171 Amortisering av tidligere års premieavvik
		172 Pensjon
		173 Premiefond
		180 Diverse fellesutgifter
	190 Interne serviceenheter	
BARNEHAGE		201 Førskole
		211 Styrket tilbud til førskolebarn
		221 Førskolelokaler og skyss
GRUNNSKOLE		202 Grunnskole
		213 Voksenopplæring
		214 Spesialsikoler
		215 Skolefritidstilbud
		222 Skolelokaler
		223 Skoleskyss
HELSE & SOSIAL	Kommunal helse	232 Forebygging, helsestasjons og skolehelsetj,
		233 Annet forebyggende helsearbeid
		241 Diagnose, behandling, re-/habilitering
	Pleie og omsorg	234 Aktivisering og servicetj., eldre, funksjonsh.
		253 Pleie, omsorg, hjelp, rehabilitering i institusjon
		254 Kjernetjenester, pleie, omsorg, hjemmeh.
		255 Medfinansiering somatiske tjenester
		256 Akutthjelp helse- og omsorgstjenesten
		261 Institusjonslokaler
	Sosial	242 Råd, veiledning og sosial forebyggende arbeid
		243 Tilbud til personer med rusproblemer
		265 Kommunalt disponerte boliger
		273 Kommunale sysselsettingstiltak
		275 Introduksjonsordningen
		276 Kvalifiseringsordningen
	Barnevern	281 Økonomisk sosialhjelp
		244 Barneverntjeneste
		251 Barneverntiltak i familien
		252 Barneverntiltak utenfor familien

HOVEDKATEGORI	UNDERKATEGORI	DETALJERT KATEGORI
VAR		340 Produksjon av vann
		345 Distribusjon av vann
		350 Avløpsrensing
		353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann
		354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l.
		355 Innsamling av husholdningsavfall
		357 Gjenvinning og sluttbeh. av husholdningsavfall
ANNET	Nærmiljø	300 Fysisk tilrettelegging og planlegging
		301 Plansaksbehandling
		302 Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering
		303 Kart og oppmåling
		304 Bygge og delesaksbeh., ansvarsrett, utslippstil.
		305 Eierseksjonering
		335 Rekreasjon i tettsted
		360 Naturforvaltning og friluftsliv
		365 Kulturminnevern
	Kultur	370 Bibliotek
		373 Kino
		375 Muséer
		377 Kunstformidling
		380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg
		381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg
		383 Musikk- og kulturskoler
		385 Andre kulturaktiv., tilskudd kultur/idrettsbygg
		386 Kommunale kulturbygg
	Kirke	392 Andre religiøse formål
		393 Kirkegårder, gravlunder og krematorier
	Samferdsel	332 Kommunale veier, miljø/traffikksikkerhet, parkering
		333 Kommunale veier, nyanlegg, drift og vedlikehold'
		334 Kommunale veier, miljø og trafikksikkerhetstiltak'
	Bolig	283 Bistand etablering og opprettholdelse egen bolig
315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak		
		320 Kommunal næringsvirksomhet
Næring	321 Konesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg	
	325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet	
	329 Landbruksforvaltning og landbasert næringsutvikling	
		338 Forebygging av branner og andre ulykker
		339 Beredskap mot branner og andre ulykker
Brann og ulykke	285 Tjenester utenfor ord. kom. ansvarsområde ansv.	
		290 Interkommunale samarbeid (§27- samarbeid)
Tjenester utenfor komm. ansv.		
Interkommunale samarbeid		

